Ч. 191 (11.482). Львів, середа 28. серпня 1929. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Мірило свідомости народу.

Львів, 27. серпня 1929.

Мірилом свідомости й культурности народу, мірилом громадянської рухливости і життєздатности є преса, її інтелектуальний і моральний рівень, її почитність, сприймання її суспільністю й аперцепування голошених нею ідей, здійснювання висуваних кличів. Сміло можна твердити, що морально наша преса, особливо преса інтеліґентська, стоїть дуже високо, без порівнання вище від преси сусідської: румунської, польської і навіть чеської. Моральний рівень нашої популярної преси теж вищий від такогож рівня сусідської преси, але дещо нижчий, як нашої преси інтеліґентської, через демагоґію і нетерпимість, що від часу до часу каламутними бурунами заливають її сторінки.

Також інтелектуальний рівень нашої преси доволі високий. Про це можна видати відповідний, обективний осуд тільки на основі анальоґії, перевівши порівнання з чужинною пресою. Назагал наша преса у важких умовах, борикаючись з численними перепонами й недостачами, гідно сповнює своє завдання. Не значить це, що наша преса є ідеально добра, що вона не має своїх недостач. Навпаки, наші робітники пера більше, як хто-небудь інший, можуть вказати на браки нашої преси й її недостачі. Але з чистим сумлінням ся горстка людей, що працює в пресовій ділянці, може сказати, що вона все зробила, щоби пресу в межах матеріяльної спроможности поставити на відповідну висоту.

Зате не виповнило своїх обовязків у відношенні до своєї преси українське громадянство. На це вже нераз звертали ми увагу і — на жаль — даремне. Почитність нашої преси є мінімальна. Така мінімальна, що навіть стидно признаватися. Недавно доводилось авторові цих рядків говорити на цю тему з одним чужинцем. „Скільки вас під Польщею?“ — питає він. „Сім міліонів!“ — відповідаю. „А скільки маєте щоденників?“ Признаюсь, я зніяковів і відповів по-тихо: „Один“. І негайно почав я говорити про нашу бідність, про важке життя. Мій розмовець спокійно зупинив бурхливу хвилю моїх жалоб і нарікань і поставив дальше питання: „Який тираж (наклад) вашого одинокого щоденника?“ Я довго не міг прийти до себе. Минався у своїй відповідзи, обходив її — як то кажуть — поза плоти й огороди. Але мій співбесідник почав натискати. Тоді я з почуттям сорому подав йому наш невеличкий тираж. І тепер він почав говорити про те, що він нас розуміє. Розуміє наше важке положення, наше лихоліття, але що читає українське духовенство, учительство, тисячі української інтеліґенції вільних професій: адвокати, лікарі, інжинери, кооператори, купці, студенти? Хіба неможливо, щоби кілька десяток української інтеліґенції нічого не читали. Таж преса у кожного культурного народу, у кожної культурної одиниці належить до річей необхідних, конечних! Хіба, що вони читають чужу пресу, а бойкотують свою. Але як тоді погодити ваші аспірації з таким нерозвиненим, просто примітивним розумінням значіння преси? Виглядає так, якби ви були народом анальфабетів — і то не лише з огляду на масу, але також з огляду на інтеліґенцію, яка є культурною еманацією тієї маси. А сьогодні такі часи, що для культурного примітивізму не має місця.

В тому напрямку довго говорили ми з чужинцем (німцем). Він вказував мені на культурний рівень (заваяки поширенню преси) латишів (2 міліони населення), естонців (1.2 міліон.), і навіть литовців (2 міліони), а я мовчав, понуривши голову. Я мовчав, бо боронити нашу інтеліґенцію перед закидом анальфабетизму було важко, а вказувати на те, що вона живе духовою стравою „Век-ів Нови-х“ і „Ґазет Поранних“ було незручно. Бо тоді у ще гіршому світлі вийшлаб наша інтеліґенція. Мовляв, вона якась специяльно садистична, годуючись описами убивств на еротично-сексуальному підкладі. А, на жаль, це відповідає дійсности. Їдучи трамваєм рано кожний може побачити в руках інтеліґента-українця „Ґазет-у Поранн-у“, а пополудні „Век Нови“, а рідше жидівську „Хвілю“ або санаційно-фашистівське „Слово Польске“, **а найрідше „Діло“**. Те саме явище можна заобсервувати й на провінції. Підчас вакацій на одному літнищі жінка ґімназійного вчителя (українка), передплатничка „Ґазет-и Пор.“, коли одного дня не одержала „свого орґану“, просто попала в шал. Це є факт.

Обсервуючи ці явища, доводиться тільки сумувати. Що ми варта? Хіба ми не в неволі чужої преси і то преси низького морального рівня! А така неволя гірша від всякої іншої, бо цеж наркотик, який убиває нашу думку, нашу волю, який нас обезвладнює і розкладає.

На чужу пресу, нам ворожу, ми видаємо великі гроші, не вважаючи на нашу бідність, а своєї вимагаємо на кредит, якщо взагалі навертаємося до неї. Хіба це не скандал, що у Львові виходить тільки **один-одинокий** український щоденник, а **шість** польських і **два** жидівські, при чому Сх. Галичина консумує ще сотні тисяч примірників краківської і варшавської польської та жидівської преси? Адже Львів є природним центром української національної території під Польщею. І як ми виглядаємо в тому Львові і поза ним?

Протягом кількох літ ішли постійні нарікання на наш орган, що він малий обємом, що неповний, що поминає деякі ділянки і т. і. В останньому році ми побільшили обєм, увели нові відділи, збільшили інформаційний діл, заанґажували нових кореспондентів. Але через те кількість передплатників не збільшилася. Навпаки підчас вакацій значно впала.

Досі не витягано з цього факту ніяких консеквенцій. Наша адміністрація нікому не стримувала висилки ґазети, не вважаючи на значні борги. Але тепер, після вакацій і після жнив маємо право вимагати, щоби наші довжники в першу чергу вирівняли свої борги, щоби сповнили льояльно свої зобовязання супроти нас, як ми суперльояльно сповнювали і сповнюємо супроти них. А крім того звертаємося до нашого громадянства, головно до нашої інтеліґенції, щоби вона прокинулася та щоби ділом засвідчила свій інтеліґентський ценз, щоби своєю байдужністю, якоюсь дивоглядною пасивністю, просто іґноруванням своєї преси не довела до того, щоби ми в 50-ліття існування „Діла“ (що минає 4. січня 1930) не були примушені знову вернути до 4-сторінкового обему. Памятаймо, що преса, її почитність та її поширення є мірилом свідомости і культурности народу, а в першу чергу його еманації — інтеліґенції.

Австрія на вулькані.

Напередодні домашньої війни в Австрії.

Недавно прийшло в Ст. Льоренц біля Ґрацу у Стирії до величаної стрілянини між двома на військовий лад сформованими організаціями: між християнсько-суспільною „гаймвером“ і соціялдемократичним „шуцбундом“. Вислід тої стрілянини, яка зачалася з того, що одна організація не хотіла допустити до зборів другої, виявився у двох сотнях ранених і двох убитих. Коли не було більше вбитих, то тільки тому, що обі воюючі сторони, стріляючи до себе зблизька, вкінці помішалися поміж собою так, що уставлений на площі біля церкви машиновий кріс не мав спроможности пустити між них реґулярний огонь...

Від хвилі тої масакри, за яку соціялдемократичний „шуцбунд“ всю вину складає на провідників „гаймвери“, і так загострене положення в Австрії загострилося незвичайно. Обі сторони, себто „шуцбунд“, за яким стоїть цілий могутній соціялістичний табор, і „гаймвер“, який піддержують усі ті, що бояться диктатури соціялдемократичної партії, лагодяться до генеральної розправи. Коли читати австрійську пресу і її алярмуючі статті й замітки, то нема сумніву, що положення в Австрії тепер дуже критичне і що там в кожній хвилині може прийти до загального вибуху.

Ситуація в австрійській республиці напружена здавна, можна сказати: з хвилею проголошення її незалежности в 1918 р. З того часу аж по нинішній день там кипить, від тоді до нині йде там завзята мобілізація сил у двох політичних напрямах: соціялістичнім і протисоціялістичнім. А в ряди-годи приходить там до меншого або більшого вибуху пристрастей, що позначується кожним разом якоюсь скількістю вбитих і ранених. Одним з таких саме вибухів був і вибух у Ст. Льоренцен з минулої неділі.

Слід обективно признати, що соціялістичні провідники, принайменше до дня масакри у Ст. Льоренцен, намагалися не допустити до збройного виступу „шуцбунду“, що неминуче мусів би довести до вибуху домашньої війни. Соціялдемократи свідомі того, що австрійське село станулоб ціле проти них на випадок виступу „шуцбунду“ з метою передати владу в Австрії в руки соціялдемократії. А що австрійське село, що створило для своєї оборони саме згадану „гаймвер“, не менше озброєне, як і робітництво по містах, то вислід такої домашньої війни на всякий випадок непевний. Це головна причина, чому соціялдемократичні діячі і творці „шуцбунду“ здержували своїх прихильників перед „маршом на село“.

Після подій у Ст. Льоренцен, як можна булоб вносити з віденської преси, соціялдемократи змінили свою тактику. На зібранні мужів довіря тої партії рішено не відкликуватися більше й не апелювати до влади, але розбудувати організацію „шуцбунду“ так, аби вона в кожній хвилині була готова відбити всі примовані на неї атаки. Це очевидно вже зовсім явна мобілізація напередодні виступу.

Одночасно і друга сторона приготовляється первово до розправи. Про це провідники „гаймвери“ говорять явно-славно, заповідаючи, що за вбивство члена „гаймвери“ (у второк 20. ц. м. на Тріестерштрассе у Відні) соціялдемократи мусять дістати таку научку, яку будуть памятати навіть будучі покоління. З енунціяцій тих-же провідників виходить теж, що вони приготовляють похід 30.000 армії „гаймвери“ на соціялістичний Відень, щоб покінчити з ними раз на все.

Найсумніше в тому всьому те, що уряд австрійської республики не має ні сили ні потрібного авторитету, щоб не допустити до тих приготувань і щоби спинити генеральну розправу обох цих таборів. Справді: Австрія нині на вулькані.

Жидівська кольонізація на Україні.

Голос чужинця про неї.

III.

Ми відвідали дві з тих кольоній, положених у безмежному, безлісному, південно-українському степу, в місцевостях де колись панувала необмежена громада Запоріжських козаків. Кольонії мають символічні назви, перша називається „Нова Зоря“, друга на 4 кільометри віддалена від першої — „Новий шлях“. Вже самі назви нагадують, що жидівські хлібороби дефінітивно порвали звязки з попереднім своїм способом життя і розвернули його нову, ще неписану, сторінку.

Входимо до першої кольонії, в ній находимо місцеву жидівську раду, яка є спільною на обидві кольонії. Є кінець травня, коли головні польові праці на весні вже покінчені та наступила доба короткого розмірно спокою. Тому в раді сидить і стоїть група молодих і старших жидів, декілька молодих жінок та дівчат, що приходять по пошту, новинки, інформації, в справах урядових або просто на розмову. Все це типічні жидівські обличчя, люди здорові, стрункі, рухливі, балакучі, цікаві. На перший погляд видно, що два роки перебування на хліборобській праці, на них добре вплинуло. Руки мають тверді, а стиск їх рішучий, мова теж рішуча. Розмовляють чистою російською мовою, без зрадливих гортанних звуків і називають себе по російському звичаю — „Хаім Абрамович“, „Яков Ісакович“, „Руффа Аврамовна“, Абрам Ефраімович“ і т. п. Останнє виходить зовсім природно, так що нікому і до голови не приходить, щоби могло бути інакше. Тільки десь з боку шепоче про щось жаргоном молода жидівочка зі своїм сусідом, що розуміється порушує цю „російську атмосферу“ навіть тоді, коли вони навмисне не силкуються говорити тихо.

Ще перед вступом до ради звернули ми увагу на напис над дверима і побачили, що на лівій стороні напис український, а направо старо-жидівський. На непродумане запитання, чому не на першому місці напис старо-жидівський, дістали з усмішкою відповідь, що в дійсности він і є на першому місці, як раз тому, що вміщений на правій сторінці. Кусаємо собі губи через дефект в своїй власній спостережливости, але з цього положення нас виводить хвиля привітливости та зацікавлення нашими несподіваними відвидинами. Нам показують скромне урядове помешкання ради, малу читальню з найновішими числами ґазет, що вийшли днів 10 тому, пояснюють великі старожидівські написи, подають інформації про склад і стан кольонії. То тут, то там повстає надмірне зацікавлення, яке треба перебити в зародкові поставленням сушніх питань. І тут ми довідуємось:

Кольонія ця та її недалека сестра були заложені перед двома роками головно при допомозі Agro-Joint-у, який відпустив більше 85 процент фінансових засобів. Жиди прийшли сюди в повному недостаткові. Крім голого степу та неба над ним, нічого тут не було. Стояв, правда, тут якийсь напів зруйнований будинок бувшого поміщика, а навколо нього невідомі лани, що колись бачили плуга, але то не було помешкання для життя, ні культурний ґрунт. Треба було починати з будування оселі, та братись до глибокої оранки. Все йшло дуже тяжко, але нині найгірше вже пережите. Оселі вже побудовані, ґрунт доведений до культурного стану. „Нова зоря“, що була заснована як хліборобський колектив, ліквідує нині цей спосіб господарювання, а переходить до господарювання індивідуального. Новий поділ землі має наступити аж по трьох скінчених сівозмінах, що на тутешні відносини означає 18 років. Безумовно тяжко є в такій формі землекористування добачувати соціялізацію землі. Навпаки, скорше кожний припустить, що є це великий і то дуже великий крок у напрямі приватнього володіння землею, зокрема коли взяти на увагу, що жиди кольоністи заводять тут такі культури як напр. виноградні, з якими кожний господар дуже нерадо розлучається і навіть тоді, коли він знає, що по 18 роках дістане виноградну плянтацію скажім, сусідову.

Оглядини кольонії скоро кінчаться. „Нова зоря“ має 69 господарств і в них живе стільки родин зі загальною скількістю населення в 342 душі. Землі має кольонія 725 га. — щось більше як 2 га. на чоловіка, враховуючи сюди і дітей. Одначе мінімальна скількість землі на одну родину досягає 8 гектарів, і її дістають також бездітні родини. Визначення двох гектарів на особу є в порівнанні з іншими областями Росії досить мале і поясняються виключно тим, що земля тут дійсно найкраща.

По обох боках дороги розложені ряди будинків. І це є ціле село. Всі будинки цілковито однакові, стандартизація причиняється до дешевости. Будови всі побілені, перед кожним будинком заложені садочки з декількох овочевих дерев. Є це єдині дерева в цілій околиці, бо країна тут зовсім без ліса і гола. Між будинками немає плотів, а коли й була спроба поставити якийсь пліт, то вона вилилась у щось незакінчене. Будинки криті ґонтами або бляхою, ніодин немає стріхи з соломи, як напр. у всіх сусідніх селах українських яких Agro-Joint, розуміється не фінансував.

Люди навколо будинків рухаються і є в повній чинности. Жидівські дівчата добре одягнені, в більшости босі, прикрашують свої будинки, замітають подвіря, білять біля порогів, вирівняють цвітники, бо завтра є свято — прийдуть богаті американські приятелі. За деякими будинками на полі можна бачити молодого жида з жінкою, як вони намагаються скоро ще доорати пароющ конеї останню борозну. Вона веде коні, він з напруженням всіх мязів тримає плуг. Видно він силкується, щоби борозна була рівною. Якось то йому не вдається, жид є цілий счервонілий, але не піддається невдачі та знов пускається до праці. Незвичайне видовище для европейського ока! Ще два три сезони і все піде значно краще.

(Докінчення буде.)

Подав Як. Тан-ра

Радянська Україна.

Науково-дослідницька робота на Україні

За останні два роки Всеукр. Рада Народн. Господарства зорганізувала 9 науково - дослідницьких інститутів, а саме: інститут металю, промислової енерґетики, прикладної хемії, хеміко-радіольоґічний, силікатний, цукрової промисловости, с.-г. машинобудівництва, гірничий, фізико-технічний, а також дві досвідних стації: будівельну і раціональної орґанізації металюобробних підприємств. Ці інститути вже розгорнули досить широку дослідницьку роботу. Інститут силікатів винайшов новий спосіб виробництва цементу, ізоляційних матеріялів; інститут прикладної хемії закінчив досліди над виробництвом синтетичних гарбників то-що; інститут цукрової промисловости зробив досліди над сушенням буряків і виробництва з них цукру; інститут металів провадить досліди над залізною рудою то-що. Перше завдання, яке ставить перед собою ВРНГ в наступному році — це укомплектувати науково-дослідницькі інститути кадрами робітників і керманичів.

З слідуючого року значно збільшується асиґнування промислу на дослідницьку роботу. Як видно з контрольних цифр, проєктується асиґнувати з республиканського бюджету 3 міліони карб., а з загально-союзного бюджету понад 4,000.000 карб. Передбачується будова кількох нових лябораторій та помешкання для фізико-технічного інституту. Сподіються, що в 29—30 році, матеріяльно інститути будуть краще забезпечені і зможуть ширше розвивати свою наукову роботу.

ВРНГ передбачує запросити закордону кілька видатних фахівців для постійної праці, а також вислати наукових співробітників інститутів для вивчення деяких питань до ріжних закордонних країн.

З слідуючого року орґанізується на Україні з нові інститути: торфяний у Києві, інститут мінеральних угноєнь у Харкові, а також філія всесоюзного інст. оброблення корисних викопин. Філія має зорґанізувати 4 стації: у Дніпропе-

Д-р ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

Дрогобицький бунт.

(Докінчення.)

Ясна річ, що колиб залога була робила бунт задля нетактовного, драконського поведення старшин, то тепер, арештувавши старшин та тримаючи їх під крісами, булаб випімнула старшинам усі їх гріхи. А тимчасом мушу підчеркнути, що сидячи яких 4 години із старшинами, окруженими крісами, я не почув ні одного лайливого слова, ні одного докору стрільців у сторону старшин. Про причину арештування толкував один стрілець ось таке:

— Що сталося тепер у Дрогобичі, сталося *теж в Самборі, в Стрию, і в цілій нашій Республиці, усюди стрільці зробили бунт проти старшин. Тепер ми зробимо мир з більшовиками і вони поможуть нам заняти Львів і Перемишль.*

Як відомо, ні в Стрию, ні в Самборі, ні віде в нашій Республиці не було бунту. Значить: 1) цю вістку пущено для заохоти, мовляв: оба наші крила криті, і 2) — що мені важніше: *ця вістка знайшла віру!* Це те, про що я згадував вище: віра в чужі сили, віра в те, що хтось чужий прийде і нам допоможе, витягне нас з біди, без ніякої заплати з нашого боку, а тільки задля великодушности і благородности!

VIII.

Хід бунту менше цікавий, тому я не затримуюся на нім, ні не поправляю деяких неточностей статті І. Калічака. Мені ходить про важнішу річ: зібрати та прослідити причини бунту й поставити синтезу.

Причини бунту, як з повишого представлення річи випливає, були отсі:

1. Старшини дрогобицької залоги *не були рішучі, не творили одного тіла. Докази:* майор Грабовенський носився доти з думкою, щоб розброїти міліцію, аж вона його розброїла. В хвилі вибуху бунту на велике число залоги *тільки один старшина був рішучим і мав моральну силу ставити опір.* Що старшини тієї залоги не творили одного тіла, видно з того, що пор. Вовк враз із міліціонерами пішов проти своїх товаришів.

2. Залога була легковірна, безкритична, вірила, що за ціну зроблення бунту прийдуть більшовики, злобудуть Львів і Перемишль і нам їх передадуть. Ця хиба у нас загальна: віра в чужу поміч, а не у власні сили. Ця віра прибирає часом фантастичні розміри. Як ми були за Збручем, то не стрільці, але старшини вірили, що чужинці пришлють нам мерзери — на літаках і ми оборонимоси. Цю безкритичну віру в чужу, часто майже надприродну поміч чужинців назвав би я: українська pseudologia fantastica в політичних справах. Чи не можнаб про неї написати цілої книги, наводити приміри від дрогобицьких стрільців почавши, на деяких високопоставлених державних мужах скінчивши?!

3) Третьою причиною булоб обсаджування державних місць не на основі відповідної кваліфікації, а без жадної кваліфікації, на основі одної партійної приналежности. Чи не було тільки в Дрогобичі?

4. Безвідповідальність, що межує з дурнотою. Лежить купа соломи, а до неї підходить наш брат і запалює, не роздивившися вперед, де та солома лежить, які розміри займе пожежа, звідки віє вітер і т. д. Спалахне пожежа, вже горить село, — а наш брат тоді або випреться всього, або заложить руки: і хто то буввби сподівався! — Ось так само зробили й аранжери бунту! Дня 15. квітня між 6—7 год. рано стрінув я на місті Матківського, потім пор. Вовка, потім іще декого зі старшин, що мачали пальці. — Що сталося? — питаю кожного окремо. — Я нічого не знаю! — Вияснітъ мені, як це можливо: всіх старшин виарештували, а вас ні! — Вони все вчора добре знали, але рано вони вже — нічого не знали. Около девятої години зайшов до команди начальник суду Юліян Дроздовський і ІванЛіщинський (тепер посол). Команданта не було, згл. кожний відпекувався. Приняв їх Ш-о, учень VI. кл. ґімн., але й той сказав що він — нічого. — Хто хоче виступати публично, мусить привикнути все дати відповідь перед найвищим трибуналом світа: своєю совістю а потім і перед людьми!

5. Та найважнішою причиною бунту була психольоґія татарських людей. Напротязі всеї нашої історії були у нас так звані татарські люди: це такі, що вдаряли на наші зади, коли ми вели розпучливу боротьбу за державне істнування.

Нехай-же живе лицарскість, віра у власні сили, фаховість, відповідальність і авторитет!

тровську, що буде стоплювати залізну й мангановy руду, в Сталіні для вивчення збогачення вугілля й антрациту, в Кривому Розі для вивчення збогачення бідної руди і центральну дослідну стацію в Харкові.

ВРНГ звернула також увагу на поширення видавничої діяльности науково-дослідницьких інститутів, на популяризацію їхньої роботи в журналах і в щоденній пресі.

Республиканські і загально-союзні трести також поширюють свої заводські лябораторії. На Донбасі, особливо на металюргічних заводах, мають побудувати кілька нових, добре устаткованих лябораторій.

Податкові пільги для діячів науки, техніки й мистецтва.

Рада Народніх Комісарів доручила Наркомфінові поробити пільги у прибутковому податку заслуженим діячам науки, техніки і мистецтва, а також науковим працівникам із світовим іменем та основному кадрові наукових працівників, відомих у межах Радянського Союзу.

Усі ці особи Наркомфін має цілком звільнити від прибуткового податку від їх пенсій, а в окремих виняткових випадках можна їх звільняти і від прибуткового податку від інших прибудків, звязаних з їхньою професійною діяльністю.

Український Національний Банк.

(Стаття надіслана).

(Відгук на статтю д-ра Ґалана.)

Без сумніву: гроші в тій чи іншій формі були і є найважнішим чинником у житті націй і держав. Гроші вирішували висліди воєнні границі держав. Вони й вирішили вислід світової війни. Задля них ідуть безконечні, вже 10-літні торги на рижських конференціях, на яких вібито ліквідуються наслідки світової війни та закріплюється тривалий мир. Задля грошей завзято торгуються тепер у Газі, давні вороги та союзники.

Без грошей не буде істнувати віодна держава. І взагалі: хто має більше грошей, той має і більший вплив. Так є наприклад з Америкою і її відношенням до Европи. Тому й нам пора би взятись до придбання грошей, до чого в першу чергу покликані банки.

До дефініції, поданої в статті д-ра В. Ґалана п. н. „Український Банк в Америці", треба додати, що банк не лише кермує чи контролює уживання грошей, але також їх тим чи іншим способом помножує (ескомпт, чеки, торговля валютами й девізами та інші чинности банків). Зноваж допомножування, кермування, контролювання та концентрування капіталів у нас є покликаний безумовно єдиний „Український Національний Банк". Такий банк повинен повстати в Америці, хочби тому, що там можна зґуртувати найбільше українських капіталів, як і тому, що банкові операції в Америці дають більше зисків, як у нас. Одначе такий банк мусів би поширити свою діяльність на всі українські землі, де це тільки можливо, при допомозі своїх відділів чи аґенцій.

Повинен він також змагати до знівелювання нашої сучасної децентралізації дрібних „баночків" та до виконування найріжнородніших банкових операцій (за виключенням деяких, прим. земельних, до чого потрібний банк спеціяльного типу).

Створення такого банку в Америці (покищо це може бути й відділ американського банку) та поширення ним діяльности на наші землі не є нічим нереальним, хоч би і прийшлося створити щось в роді українсько-американського банку (істнують у Польщі англійсько - польські та французько-польські банки). Для краю така комбінація булаб корисна з огляду на те, що такий банк чи відділ оперував би великими капіталами, а не такими дрібними, як майже всі наші дотеперішні банки. Зноваж американським українцям це не позбавилоб тих користей, які підкреслив у вище названій статті д-р Ґалан. Навпаки: вони малиб відразу відповідну базу для своїх операцій в нашому господарському житті. Отже відкидаючи навіть національний момент, така розвязка питання булаб для обох сторін корисна.

Тепер залишається нам приглянутися ближче тим користям, які малиб українські землі на випадок такої централізації українського капіталу.

По-перше: булаб усунена недостача капіталів, яка загально тепер відчувається всюди у нас. По-друге: дрібні українські капітали, які безумовно істнують, булиб сконцентровані для промислової політики банку. Підтримка нашого майбутнього промислу нашим банком булаб тоді поважна, бо тільки при допомозі банку є можливий, з огляду на наші незначні капітали, розвиток українського промислу. Банк своєю відповідною політикою розвинув би духа промислової підприємчивости серед нашого народу. По-третє: такий банк міг би сильно підтримувати нашу кооперацію, яка в значній мірі мусить користати з кредитів, а тимсамим причинитися до її розвитку. Вкінці такий банк міг би також причинитися до розвитку нашої торговлі, уділюючи ескомпту нашим купцям, яких тепер появляється чимраз більше, а для яких не вистарчать теперішні наші банки з їхньою формалістикою й утруднюванням кредиту.

І богато інших користей можнаб іще перечислити з введення у життя такої центральної установи, яка опанувалаб цілість нашого фінансово-економічного життя. Оснування Українського Нац. Банку булоб новою добою в нашому господарському житті. Нехай би такий банк був і під чужою фірмою, щоби тільки служив тільки нашим потребам.

Евген Чехович.

На шкільні теми.

За гуманістичні і природничі відділи при українських ґімназіях у Львові.

Розглядаючи поодинокі шкільні справи, що ждуть у нас позитивного вирішення, звернув я особливу увагу на справу скасованих гуманістичних відділів при львівській академічній ґімназії і на потребу привернення цих відділів чи заснування окремої середньої школи реального типу. Своїми міркуваннями на ту тему хочу поділитися з ширшими колами нашого громадянства.

Вже перед війною відчувала вся наша суспільність потребу спрямування шкільної освіти на реальний ґрунт. З цієї причини перемінено вже тоді також богато польських клясичних ґімназій на реальні ґімназії. В 1918 р. гурток українських громадян звернувся до тодішнього президента ради шкільної краєвої, д-ра Цолля з проханням відкрити для їх дітей при академічній ґімназії у Львові рівнорядні реально-ґімназійні відділи. Д-р Цолль вволив їхньому бажанню і відкрив першу клясу з тим, що з кожним слідуючим роком ці відділи будуть розвиватися аж до повного їх завершення. По кількох роках перетворено ті відділи на гуманістичні, а в 1926 р. відбувся в них перший іспит зрілости. Цей тип науки приймався у нас і давав надію, що не тільки утримається, але й пошириться ще й на інші школи.

Але лихі люди не спали. Коли ті відділи збільшались і доходили до повного числа кляс, почало львівське „Слово Польске" підносити алярм, що з тих відділів готова витворитись нова українська ґімназія, — з небезпекою для цілої Польщі! Цей голос взяв собі до серця ославлений візитатор середніх шкіл у Кураторії п. Сосніцький і постановив зліквідувати гуманістичні відділи. Це зробив формально на основі загального розпорядку міністерства освіти, що поручило знесення таких рівнорядних кляс, які представляли би в якійсь школі відмінний тип науки (прим. гуманістичні або математично-природничі відділи при клясичній ґімназії і на відворот). Розпорядок міністерства мав свою рацію в приноровленні до польських шкіл, бо там було для кожного типу богато окремих польських ґімназій, що вдовольняли потреби польської суспільности. Але не так стояла справа в нашій школі. Ці відділи були в нас одинокими, що давали нашій молоді якусь підготовку до реальних вищих шкіл (політехніки, торговельних академій і т. п.). Отже скасування цих відділів було для нас великою шкодою. Але відповідні чинники не рахувалися тут з нічим і поставили на своїм.

А переведено ліквідацію ось як: В сам день шкільного запису (а було це при кінці червня 1926 р.) спитав п. Сосніцький телеграфічно директора академічної ґімназії, чи переводить записи до гуманістичних відділів, а коли цей дав потакуючу відповідь, тоді той заборонив проводити вписи. Сталося це в неприсутности і без відома тодішнього куратора д-ра Рімера. Наслідком заборони богато хлопців, як у Львові, так

ІВАН ФИЛИПЧАК.

Як я возив кости мамута до музею.

Як учитель ґеоґрафії, мусів я зі своїми учениками відбувати ґеоґрафічні прогульки. Одного разу поїхав я над береги річки Х. взявши зі собою цілу клясу учеників. Хлопці як дубчаки — тішилися дуже і співали з радости цілу дорогу! Гей! Гей! Якіж-то ученики не люблять прогульок, до того ґеоґрафічних, де за один день більше навчаться на лоні природи, як на нудній шкільній лавці за місяць.

Сіли ми в замовлений ваґон і поїхали. Хлопці співали завзято, а все українські пісні, навіть поляки. День був ясний, погідний, теплий. Поля і луги покриті цвітами. Прогулька вдалася знаменито. Метою прогульки було шукати костей дилювіальних ссавців. Ставувши на місці, дав я пояснення, як до цього діла забиратися. Хлопці взяли маленькі рискалі в руки і порозходилися.

За яку хвилю з порозпаданих берегів річки Х. стали хлопці тягнути спорі кусні костей мамута. Деякі кусні були дуже ґарні, як зуби у щоці, гомелі, величезні лопатки і т. п. Кількох хлопців пороздиралось зовсім і бродили на дні річки, де знаходили чудові окази. Вечером вернули ми обючені ґарною добичею. Як прийшли до школи, хлопці зложили кости на підлозі. Утворилась немала купа цеї добичі, яка виглядала здалека, як тонна ґарного, грубого вугілля. Директор побачивши таку ґарну добичу, отворив очі і заломив руки. Не сподівався, що ми щось подібне знайдемо.

Щоб ці кости якось зберегти, велів директор справити відповідні полиці в ґеоґрафічнім кабінеті і там з парадою покласти їх.

— Як то візитатор утішиться, коли побачить у нас таку ґарну добичу — сказав директор.

— Я не роблю цього для візитатора, лишень для науки — відповів я.

— Ну, так, так, пане товаришу, я це знаю, що ви любите науку, але — як то кажуть — мусимо і це якось ґарно спрезентувати перед візитатором. Як він побачить вашу і мою працю при цьому, то інакше вийде наша оцінка. І для вас і для мене.

Почувши отсе, поїхав я ще кілька разів з іншими клясами по ті кости. Набрали ми їх доволі, завалили ними цілий ґеоґрафічний кабінет, набрав я собі їх трохи й до дому, пороздавав людям, обділив навіть ті школи, що цікавились тими знахідками.

За кілька місяців приїхав візитатор. Була це високо освічена людина, один з корифеїв нашого Наукового Товариства. Побачивши у мене стілько костей мамута, попросив, щоб частину дарувати до Музею Наук. Товариства.

— Добре, привезу вам, пане раднику! — відповідаю. І тут їх повно і дома маю ґарні кусні. Виберу що ґарніші і привезу; врештою для середньої школи вистане кілька оказових кусників.

Діждавшись великодних ферій, зібрав я тих костей цілий великий міх, завязав як корець бульби, найняв фіакра і їду раненько з тими кістьми до столиці. На двірці всі залізничники кланяються мені, розступаються, отвирають двері. Думаю: це тому, бо вчу певно їх синів та доньки. Якийсь послугач, котрий певно мав сина у школі, вхопив мішок з кістьми на плечі, але ледви його з землі рушив.

— А це що таке тяжке? — питає мене. Таж цего мішка не можна з землі підняти!

— То такі закаменілі кости — відповідаю.

— На яку мару це везти до Львова?

— До музею — кажу.

— На продаж?

— Ні, то до українського музею, даром.

Послугач крикнув на свого товариша, аби завдав йому мішок на плечі. Почувши тягар на плечах, схилився бідачисько і сапаючи як ковальський міх, ледви доплентався до ваґону, де примкнув його під полицю, аби який незнайомий кондуктор не побачив, що це такий тягар. Бо, усміхаючись до мене значучо, каже, що таких тягарів не вільно брати до ваґону... але для пана навчителя все зробиться... Це сказав з протекційною міною й тільки з бідою взяв від мене за свій труд пів золотого. Сівши у ваґон, подумав я, чого то чоловік для дітей не зробить...

На пероні у столиці крикнув я на послугача, щоб заніс мені мішок до фіакра, до одноконки. Тут мусів я вже сам помагати послугачеві, щоби взяв мішок на плечі; він аж зойкнув під тягарем костей.

Іду я за послугачем поволи, підтримую йому мішок обома руками, бо бачу, що старовині понад сили. І так якось дійшли ми до застави, де відбирають білети..

(Продовження буде.)

і на провінції, що кінчили виділову школу, втратило всякі вигляди на продовження своїх студій в гуманістичній гімназії.

Заінтересовані справою парелельних відділів родичі відкликались до міністра Добруцького. А цей не пішов їм на стрічу і потвердив зарядження візитатора. Так остала наша молодь без реальної науки, яка в нинішних часах для кожної суспільности є конечною. Ніяковість положення зрозуміла зараз і сама шкільна кураторія і запропонувала постепенну переміну філії львівської гімназії (приміщеної в „Народнім Домі") на математично-природничий тип гімназії. Але такої справи не могли вирішити громадяни, що займались задержанням гуманістичних відділів. Раз тому, що в тій гімназії вже були переведені вписи до 1-ої кляси і почалась в ній правильна наука, а по друге тому, що наша суспільність привязана віддавна до клясичної школи освоювалась дуже поволи з новим типом науки і моглаб таку зміну філії вважати замахом на свій стан посідання. Очевидно, що такої відповідальности не могла брати на себе горстка інтересованих родичів.

По тім піднесено цю справу на загальних зборах Учительської Громади (в грудні 1926) і поручено виділові, щоби підняв заходи для привернення гуманістичних відділів при акад. гімназії, а крім того обдумав деякі зміни в їх науковім пляні. Однак виділ не зробив у цій справі нічого; а на останніх зборах оправдувався тим, що при нинішніх відносинах не надіятися нам здобуття нової української школи. Але коли при несприятливих відносинах годі було отримати нову школу, то можна було домагатися привернення гуманістичних відділів, які вже були, або відкриття математично-природничих при філії. Можеб на таку тимчасову полагоду справ була згодилась і шкільна влада.

Але такої спроби не зроблено і втрачено таким чином цілих три роки зі шкодою для нашої школи.

Та я допускаю ще одну причину понехання виділом цеї справи, а саме: дивну нехіть деяких клясичних професорів до всяких реформованих гімназій. Але чи ця нехіть слушна? Можна мати всякі особисті погляди на вартість такого чи іншого типу школи, та всеж треба в таких справах кермуватися і вимогами та потребами суспільности. Бо цілий світ прямує нині до виховання молоді в практичному напрямку. І на нашому грунті бачимо, що урядові посади є нині для нашої молоді недоступні, а тому треба творити для неї власні варстати праці. Клясичні школи практичного підготування до такої праці нашої молоді не дадуть.

Загорілі клясичники наводять в обороні своїх клясичних гімназій ще такий аргумент: що один з професорів політехніки говорив десь там колись, що з клясичних гімназій виходить кращий матеріял як з реальних шкіл. Такі слова чув і я давніше, але вони належать уже до історії. Тепер зголошуються на техніку цілі сотки студентів з польських математично-природничих гімназій з ширшим знанням фізики, математики, природничих наук і рисунків, чого в клясичних гімназіях годі навчитись. Наслідком того стався для наших абсольвентів гімназій вступ на деякі відділи техніки дуже утруднений, а на інші зовсім зачинений.

Ця недостача підготовки до вищих технічних шкіл дається у нас інтересованій молоді щораз більше відчувати.

Таку аномалію в нашому шкільництві зрозуміла Головна Управа „Рідної Школи" і постановила недавно бодай частинно цьому зарадити. А саме: вона рішилась перемінити свою приватну дівочу гімназію у Львові (при вул. Мохнацького 12) на гуманістичну, тай ще перетворити її на курси коедукаційні. Цей проект предложено з кінцем червня ц. р. шкільній кураторії до затвердження. Куратор приняв саму переміну школи на реальний тип до відома, але не уважав вказаним погодитися на спільне виховання хлопців і дівчат. І на цьому й застрягла почата справа, — бо наскільки знаю, „Рідна Школа" не внесла ніякої іншої пропозиції до Кураторії.

Зате оголосив проф. Крушельницький в часописах, що наколи ні „Рідна Школа", ні державна гімназія не отворили би гуманістичних відділів, то він отворить їх на власну руку. На цей поклик зголосилося вже з ріжних міст сто кількадесять учеників, виділовців і гімназистів, складаючи грошеві завдатки на покриття коштів відкриття цеї школи. Не сумніваюся, що коли прийде до зреалізування цеї справи, то зголоситься до школи ще більше кандидатів. Це й є найкращим доказом на те, яка велика в нас потреба такої школи.

Я дуже радію, що „Рідна Школа" і проф. Крушельницький рушили справу з мертвої точки та вивели її перед прилюдний суд громадянства. Але розваживши справу і трудноці, з якими вона получена, я сумніваюся, чи могли би вони те завдання як слід виконати. Бо „лекше, мовляв, піднести, як понести", — або „лекше щось почати, як доконати". А тут приходило би стільки важких умовин до сповнення! Згадаю от хочби про приміщення для школи, яке при нинішній тісноті льокалів у Львові є майже неможливе до здобуття, а далі придбання кваліфікованих учительських сил, — вивінування кабінетів у фізикальні і природничі прибори, ляборaторії і т. п. Все те річи дорогі і конечні, без яких такий тип школи не міг би істнувати. А все те перевищалоб сили і змогу приватної школи. Наслідком того я побоювався би, що справа велась би невдало, не сповнилаб належно свого завдання і могла би скоро провалитись, так, як це сталося в останньому часі з приватними курсами мужеської учительської семинарії у Львові, яка по двох роках істнування лишила своїх вихованків по втраті дорогого часу і гроша на бруку. Такого прикрого експерименту, полученого з тяжкою кривдою для нашої молоді не бажаліб ми бачити в нас удруге.

Я та інші громадяни бачили би для справи інший вихід. Ми сповняємо супроти держави всякі обовязки і тому маємо право домагатися, щоби і вона покривала бодай найконечніші потреби, які лежать не лише в нашім, але і в загальнім суспільнім інтересі нашого краю. Обдумаймо здорово всю справу і виступім з поважним проектом відкриття паралельних гуманістичних чи математично-природничих відділів при львівських, українських державних гімназіях.

Справу повинна вести й дальше Головна Управа „Рідної Школи", бож вона і компетентна до такої справи. До спільної акції повинна би прилучитись також „Учительська Громада", а тоді голос обох наших установ мав би більше значіння. Вправді заходи самих тих установ мали би вже свою вагу, але я уважав би вказаним, щоби інтересовані родичі й ученики вносили негайно до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові (Ринок 10) свої заяви в цій справі. Це підтрималоб обі установи в їхніх заходах. Займаючись шкільними справами і знаючи бажання наших громадян, гадаю, що такі заходи повинні йти в двох напрямках: в напрямі привернення гуманістичних відділів при академічній гімназії, і в напрямі відкриття при філії акад. гімназії (в Народнім Домі) рівнорядних математично-природничих відділів. Ці справи не терплять проволоки і ними повинні занятись негайно обі назавані установи.

о. проф. Олександер Стефанович.

Конгрес національних меншостей в Женеві.

З Женеви надійшли вістки, що на конгрес національних меншостей приїхали вже дотепер представники 15 народів. З Польщі прибули від українців голова УНДО пос. д-р Дм. Левицький і пос. Дм. Паліїв, від росіян Серебряніков і доморослий „русский" Юрчакевич з Галичини, від партії ББ Роскош і Богуславський, від жидів посол Ґрінжавм і д-р Райх та литовець Тачик. Білорусини не візьмуть участи в конґресі. Неприсутні будуть польські меншости і союз меншостей Німеччини з тої причини, що екзекутива меншостевих конґ-ресів не виповнила вимог, які відносяться до їх приняття. В конґресі візьме участь вісім німецьких ґруп, яких заступатимуть 15 делегатів, в тім числі посол Уліц, Ґрабе, Навман, 5 жидівських, 4 російських і 3 угорських, а також катальонці, шведи, болгари, словінці, чехи і хорвати. Президія конґресу відкинула прохання фризійської меншости, аби її принято. Петицію розглядатиме пленум конґресу.

Велика залізнича катастрофа в Австрії.

В пятницю 23. серпня ц. р. сталася велика залізнича катастрофа біля стації *Тварах-Ст. Вайт.* Поспішний потяг, який їхав з Праги до Ґрадо наїхав в повнім бігу на особовий потяг, який їхав до Сальцбурґа. Сила зударення була така велика, що паротяги обох потягів збилися в одну масу. Катастрофа наступила в наслідок неправильного наставлення шин. З ваґонів II. і III. кляси поспішного потягу причіплених безпосередньо до пакункового ваґона залишилася гора румовища. З пасажерів, які їхали саме в обох вагонах є 4 осіб убитих, а 35 ранених. Катастрофа викликала в Відні пригноблююче враження.

Конференція в Газі.

Меморандум 4-ох держав вірителів.

З Гаґи повідомляють, що в понеділок 26. серпня ц. р. фінансові делеґації Бельгії, Франції, Італії і Японії зредаґували вже меморандум, в якім ці чотири держави спрецизували свої пропозиції, що перед кількома днями предложили Сновденові.

Меморандум обіймає 6 сторін і вчора мали його відчитати Сновденові. Меморандум не обіймає ніяких нових пропозицій і обмежується лише до устійнення устних пропозицій, які Жаспар предложив Сновденові. Меморандум сповняє около 60 відсотків англійських домагань відносно висоти річних рат і впроваджує новий систем поділу річевих достав, які передбачує плян Юнґа, корисних для Анґлії. Меморандум обіймає прохання, аби Сновден заявив, в який спосіб Анґлія причиниться до загального замирення в ціли введення в життя пляну Юнґа. Якщо Сновден відкине пропозицію, конференція ствердить тоді, що причиною розбиття була неуступчивість Анґлії, а якщо дійде до порозуміння, конференція покличе комітет до справи орґанізації пляну Юнґа. Осідком комітету був би Льондон.

Жаспар передав англійській делегації відповідь 4-ох держав вірителів на домагання Сновдена.

Не до приняття.

Аґенція Аваса повідомляє, будьто би Сновден заявив, що останні пропозиції держав вірителів є не до приняття.

Кріваві заворушення в Палестині.

150 убитих і 500 ранених.

З Єрусалиму надходять щораз нові страшні вісти про те, що ситуація в Палестині стає з кожною хвилиною грізнішою. Араби нападають не лише на жидів, але зводять кріваві бої з англійським військом. Вже убито двох анґлійських офіцерів. Тому крім висланого полку війська з Єгипту, вислано знова полк війська кораблем з Мальти, яким їде також ескадра літаків. З Єрусалиму повідомляють, що заворушення обіймило цілу Палестину. Знавці тамошніх відносин запевняють, що заворушення викликали ортодоксійні елементи арабів. „Дейлі Тел." зазначує, що вже давно слід було сподіватися вибуху протижидівських ексцесів у Палестині і тим дивнішою видається лагідність анґлійських властей супроти арабів. „Нае Фрае Пресcе" доносить з Єрусалиму, що араби убили в неділю в Єрихоні 50 жидів і 70 поранили. Богато жидів схоронилося до будинку поліції. До Єрихону вислано військо і жидівських охотників. В Яфі в тісних вуличках прийшло до завзятої бійки. Атаку з великим зусиллям вдалося жидам відперти. Богато осіб є ранених і убитих. В Тель Авів убито одну особу. Далі араби напали на такі кольонії: Рахель, Гайфа, Календія і Безан, яку знищено до тла. В кольонії Моцца вимордували араби цілу родину з 6-ох осіб. Араби заатакували передмістя Єрусалиму, головно дільницю Тальпот. Дільницю знищено до тла; в ній находилася дорогоцінна бібліотека жидівського поета Агнона. Бібліотеку спалено. Після англійських обчислень убитих жидів є 150, а ранених 500. Арабські страти виносять ще більше. В Єрихоні убито між іншими теж 12 учеників, які походять з Америки, а 38 америк. учеників поранено.

Цепелін в Льос Анджельос.

З Льос Анджельос повідомляють, що Цепелін прилетів сюди в понеділок в год. 1.15 після місцевого часу. З Берліна повідомляють, що по приїзді Цепеліна виявилося, що командант д-р Екенер хорував через два дні в часі подорожі понад Тихий Океан. Д-ра Екенера перевезено самоходом до одного з готелів в центрі міста. Інжинірі Цепеліна заявили, що Цепелін находиться в добрім стані і що набравши бензини будуть могли летіти дальше. Відлет Цепеліна з Льос Анджельос назначено на вівторок на 7 год. рано.

НОВИНКИ

— З рогатинської гімназії. Управа коедукаційної гімназії „Рідної Школи“ в Рогатині доповнює нашу інформацію з ч. 188 „Діла“, з тим, що ця гімназія дістала на 1929-30 р. неповні права зі застереженням (розпорядок міністерства з дня 18-го червня 1929).

— Оперовий дебют. У четвер 29-го ц. м. дебютує у Великім Міськім Театрі п. Олена Дмитрашівна, абсольвентка драм. оперової школи проф. Зарембн в ролі Сантуцци в „Кавалерія Рустікана“.

— Львівські самогубці. 23-літній Тобіяс Курцман, помічник стрижія, випив порцію йодини. 20-літня служниця Олена Адамец пробувала отруїтись... живим сріблом з термометра, який розбила на те, щоби його випити. Від денатурки хотіла вмерти вдова по поліцаю Марія Вольна. Кокаїною троїлась Казимира Снопек.

— Поспішний поїзд перекинувся. У неділю Франції зійшов зі шляху поспішний париський поїзд недалеко Кельн (Кольонь). 8 осіб убитих. 20, а може й більше, ранених; причина: необережність машиніста, який забув, що в місці, де направляють шляхи, треба їхати поволі. Між убитими і раненими є кілька польських підданих, бо поїзд цей їхав до Варшави; між ними найбільше жидів.

— Автобус упав у рів. Недалеко Товстого, в селі Окопи, автобус, що їхав зі Заліщик, перекинувся в рів. Одна дівчина вбита, 6 осіб ранених. Ранених відвезли до шпиталів у Мельниці та в Заліщиках.

— Могила Гоголя. „Красная Газета“ пише, що невідомі спрофанували могилу Гоголя на Даниліївськім цвинтарі в Москві. З неї забрали всі металеві частини. Так само ограбили сусідні могили композитора Рубінштайна і маляря Серова.

— Ріжні вістки. Найближчого місяця англійська „лейбур парті“ разглядатиме проект, як перевести реформу своєї партії, тепер урядової. — В Італії, в Кердон, відчинили найбільшу електричну стацію в Европі, що даватиме енергію на великий простір північної Італії. — У Варшаві помер молодий ще журналіст Адам Загурські, театральний критик, уроженець Львова, де працював 1914 р. — Від 1-го до 30. вересня італійські залізниці дають 50 проц. знижки всім прочанам до Риму. — Американський уряд признав півтора мil. долярів „Союзові пароплавів“ на будову 4-ох торговельних кораблів, щоби цим зменшити безробіття на ню-йорських верфах. — У Сінгапурі згоріло в магазинах 400 тон кавчуку. — Помер німецький організатор турецької армії підчас останньої війни генерал Ліман-Сандерс. — Є загроза, що вежа славного собору в Кольонь (Кельн) може завалитись; церков стоїть від 1248 р. і тому тепер будуть її відновляти. — Університет у Білгороді дістав 30 міліонів динарів у спадщині від місцевого купця Тельовича.— Шурин Вільгельма, російський емігрант-авантюрист став завідуючим бару на виставці в Люксембургу. — У південній Югославії повені залили сотні домів.

— Нова ідея бандитів. Шайка ню-йорських бандитів послугується при вимушуванні грошей від багатих, спокійних громадян такими невинними післанцями, як почтові голуби. Голуби прилітають з листом, де є домагання скласти такі і такі гроші в таке і таке місце під загрозою смерти і відлітають. Куди? досі поліція не в силі встановити.

— Фабрики паперу і ґазети. Американські фабрики паперу (які мають ліси в Злучених Державах і в Канаді) від якогось часу зачали буля скуповувати ґазети. Проти цього счинився крик, що фабриканти паперу візьмуть у неволю свободу думки. Щоби спинити хвилю протесту, тепер фабриканти ґазет заявили, що відпродадуть свої ґазети, а тільки збережуть контракти на доставу для них паперу.

— Казки життя. Італія має свою одноденну сенсацію. У купелевім містечку Ріміні, славнім на весь світ із своєї святої Франчески від часів Данта, а нині чудовою пляжею і пребагатими купелевими костюмами, один тихенький, бідний громадянин став одним махом богачем. Антоніо Малеста поставив на звичайну льотерію три числа і всі вони вийшли. А за ними вийшов у люди і він, бо дістав 100.000 лірів. На один день стрижій Малеста поставив у кут Муссолінія, що проводить вакації з ріднею у найближчім сусідстві Ріміні в Річіоне. Чужинні кореспонденти кинулись з інтервювами до Малести. Неодному з них цікавіше було дізнатись, як виграти на льотерії, ніж яка є програма фашистівської політики. Малеста мав на це таку-же готову відповідь, як Муссоліні на політично-соціяльні питання: „У моїм житті відограли першорядну ролю три цифри: 3, 22 і 56. Три, бо я вродився 3-го, 3-го оженився, маю троє дітей, 3-го пішов до війська, був тричі ранений і 3-го вернув з війни. 22, бо цього дня вродився мій батько, цього-ж дня я дістав своє перше відзначення і 22-го двічі вийшов я зі шпиталя. 56 — бо стільки літ мав мій батько, коли розпрощався з цією голярнею, таке було число мого реґіменту і стільки мав я лірів, коли почав після нього вести цей інтерес. Коли одного дня я побачив на дверях своєї крамниці виписану крейдою число 56, аж тоді подумав я про льотерію“. І що в житті Малести ці три цифри дійсно відограли першорядну ролю найбільше переконуючим є факт, що він виграв завдяки ним гроші. Він лишається надалі стрижієм, але перебудує свій інтерес так, щоби бути першим на італійській Рівієрі і мріє, що коли Муссоліні приїде знову до Річіоне, тоді буде голитись тільки у нього.

— Мадярська цензура одягів. Мадярщина стоїть в Европі чи не на 1-ім місці щодо правил прилюдної моральности в одязі. Заборонені там надто короткі сукні і надто глибокі декольтажі. Поліція крім ріжних обовязків має ще й той новий (не найбільше неприємний): оглядати кожну жінку оком Аргуса. У сумнівних випадках поліцай добуває з кишені метер і мірить висоту спідниці. Те саме діється навіть на пляжах. Там уже підпадають під „закон моральности“ також і мущини. Прозірчасті купальні костюми або надто короткі штанці зустрічаються з негайною карою. Зате під Берліном ходять цілими табунами голі сини сонця (навіть без фіґового листка), слухаючи рад лікарів, що вплив сонця на наше тіло є одним із найкращих ліків.

— Оригінальний памятник. На островах Филипинів стане небуденний памятник. Його збудує американська влада з метою розбудити серед мешканців цих островів почуття приналежности до Спол. Держав, яким ці мешканці винні крім вдячности за цю приналежність більше ще... податків. Отже там вибудують памятник „Невідомому платникові податків“. На головній площі столиці нагадуватиме він громадянам найнеприємніший довг супроти не дуже близької їм держави. Американські артисти зроблять усі зусилля, щоби вирізьбити такого податника в переконуючій постаті. Нехай би він двигав наприклад на плечех мішок з камінням і всміхався з вдоволенням. Надпис „Невідомому платникові податків“ за прикладом памятника „Невідомому жовніру“ ставити небезпечно. Бо Филипинці можуть зрозуміти дослівно цей символ: ніхто з них не буде платити податків.

— Країна найкращих фільм. Кожний із нас, що бачив уже сотні фільм, є пересвідчений, що може без труднощів відповісти на питання, де виробляють найкращі фільми. Тимчасом міжнародні знавці роблять нам несподіванку своєю ревеляцією. Найкращі фільми родяться в Японії, країні, що приняла закон лише стільки фільм спроваджувати до краю, скільки їх висилає на чужину. Дуже мало з них доходить до нас. У 1928 р. приготовлено в Японії 600 фільм, з чого половина мала за сюжет твори японської літератури. Японська фільма зовсім не рахується зі загально принятим американським шаблоном, що її кінець мусить бути „щасливий“. Єдина недостача японської фільмової продукції мінімальне число комедій, для яких вони не мають ніякого зрозуміння.

Дивогляди.

Що чоловік може зїсти.

На конґресі хірурґів у Москві Ф. Лярін реферував виімкове явище: пацієнта Супова, що зїдав цвяхи так звичайно собі, якби не знав, що вони шкодять навіть на струсиний шлунок. За одну чарку горілки і 10 коп. проглитав цвях на 2 цм. А коли зібралося більше товариство, то брав ще довші цвяхи. Д-р Лярін оперував двічі цього московського факіра: раз у червні 1928, коли добув з нього 115 цвяхів, а в друге цього-ж року у грудні, коли найшов у його шлунку нових 94 цвяхів. Разом пролежав Супов після цих операцій два місяці, почувається добре і не перестає вряди-годи далі проглитати цвяхи, попиваючи їх горілкою. Відомий принцип: „скажи мені, що ти їш, а я скажу тобі, чим ти є“ тут непридатний. Супов не є столярем ані не має крамниці з цвяхами, а є з професії алькоголіком.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

О. Льонгин Порубальський, парох Делятина, упокоївся в Бозі по довгих і тяжких терпіннях дня 18. VIII. ц. р. в 60-ім році життя та 33-ім році священства. — Похорон відбувся в середу дня 21-го серпня ц. р. — В. Й. П.! 354

Дописи.

Озірна. (Посвячення памятника на стрілецьких могилах). Дня 18. серпня 1929 р. доконано в Озірній акту посвячення памятника на стрілецьких могилах в Озірній. Памятник здвигнений коштом кількох тисяч золотих а заходами ідейного гуртка молоді в Озірній. Акту посвячення доконали: о. декан Янович парох Озірної, о. декан Молчко, парох з Осташовець, о. Куницький з Покропивної, о. Федасюк з Висиповець і о. Федоришин з Цеброва. У процесійному поході з церкви на цвинтар (віддалений від церкви два кільометри) взяло участь коло 5 тисяч місцевих і замісцевих громадян. Перед самим цвинтарем похід стримано та притримано четверо дітей, що несли вінці, які сконфісковано. На інтервенцію сенатора Кузьмина дітей увільнено, але вінців не повернено. На стрілецьких могилах виголосив відповідну проповідь о. Куницький з Покропивної, а крім того промовляли сенатор Кузьмин і Блажкевич та Василь Зварич. По закінченні церковного свята, учасники відспівали національний гимн і розійшлися спокійно до дому.

Зі спортового життя.

Х. Запоріжські Ігрища 1929 року

відбудуться в Перемишлі в днях 7. і 8. вересня в конкуренціях: легка атлетика та ручний мяч.

І. Легка атлетика: а) жінки: біг 60 м., ґінці 4 × 60 м., стусан кулею, мети диском і ратищем, скоки в гору та в довжінь; б) мущини: біги 100, 200, 400, 800 та 1500 м. і 5 км., ґінці 4 × 100 м., плітки 110 м., скоки в гору, вдовжінь та жердкою, стусан кулею та мети диском і ратищем. Змагуни одержать нагороди та дипльоми. Назву мистця Х. Запоріжських Ігрищ одержить той, хто добуде такі найвищі осяги: А) жінки: біг 60 м. — 8,8 с., ґінці 4 × 60 — 36 с., диск — 22 м., ратище — 20 м., куля — 7 м., скок в гору 1,20 м., скок в довжінь 4,20 м. Б) мущини: біг 100 м. — 11,8 с., біг 200 м. — 23,8 с., біг 400 м. — 56,8 с., біг 800 м. — 2 : 12 с., біг 1.500 м. — 4 : 51 с., біг 5 км. — 18 : 25 с., плітки 110 м. 18 с., ґінці 4 × 100 — 48 с., ратище — 44 м., куля — 11,25 м. скок в гору — 1,60 м., скок вдовжінь — 6,10 м., скок жердкою — 2,64 м.

Зголошення просимо пересилати до дня 4. вересня включно на адресу: Михайло Дунай, Перемишль, вул. Костюшка ч. 3. І. пов. — Змагуни львівських клюбів зволять зголоситися: У. С. С., Львів, вул. Зіморовича ч. 20, на руки д-ра В. Гнатевича. — Всі змагуни, що приїдуть до Перемишля, одержать безплатно харч та нічліг. — Закликаємо всі руханкові та спортові товариства краю висилати на Х. Запоріжські Ігрища своїх змагунів.

Рада Українського Спортового Союзу.

Україна — Гакоаг (Станисл.) 3:1 (2:1).
Україна — Станиславовія 5:3 (1:3).

Виїзд України до Станиславова в днях 24. і 25. ц. м. закінчився для неї цілком удатно, бо як у суботу, так і в неділю дружина України перемогла своїх противників, при чому грачі її не висилювались на більшу кількість голів, а старалися радше задемонструвати гарну — показову гру, що їм вповні удалося.

В суботу противником України була знана вже у нас жидівська дружина Гакоаг, дружина, яка у себе дома є дуже небезпечна і вміє перемогти навіть сильнішого противника (Лехію 3:0). Вся міць Гакоаґу в лівій стороні нападу, де двійка Льокер—Прессер витворює дуже грізні ситуації під воротами противника. На обороні грав бувший грач Гасмонеї Фляйшер, який спеціяльно взяв під свою опіку Кобзяра й тим врятував свою дружину від високоцифрової поразки.

В дружині України вирізнилися в суботу: Лисик в нападі своєю рухливістю і Новицький на воротах, який оборонив притомно кілька дуже грізних стрілів. Голі для України стріляли: Лисик 2, Кобзяр 1, для Гакоаґу Фляйшер з карного.

Видців около 800.

В неділю противником України була Станиславовія, дружина, яка має дві прикмети: сильно збудованих грачів і старт до мяча. Зараз з початку гри накидає Станиславовія вбиаче темпо. Грачі України, вичерпані далекою дорогою і вчорашніми змаганнями, не могли встояти й дозволили противникові стріляти в першій половині гри аж 3 голі проти одного. Велика в тім „заслуга“ Грещука, який в тім дні зовсім не дописав. У другій половині гри ситуація цілком змінюється. Противник „випомпувався“ в першій

половині так, що в другій ледви опирався атакам України, яка легко впакувала йому чотири голі і вийшла переможцем. Голі стріляли: Лисик 2, Петрів дуже ефектовні 2, Кобзяр 1. Другого дня виріжнились: Скрегота на обороні, Рак в помочі, Магоцький і Петрів у нападі. Найслабшим в обох днях був Сич, який своєю повільністю міг вивести кожного з рівноваги. Глядачів другого дня також небогато (около 600) — переважали українці, як це можна було завважити по оплесках.

Дивне диво, що в Станиславові, б. столиці ЗУНР, нема ні одної української спортової дружини, а грачі українці засилюють чужі клюби. В Ревері, Станиславовії і Турі є ціла маса наших грачів, з яких можнаб зложити дуже гарну дружину. Зрушити цю справу з мертвого місця взявся п. Мих. Козакевич, який звернувся до проводу України за порадою й потрібними вказівками. Тому маймо надію, що на весну вийде на зелену мураву в Станиславові українська дружина, яка сповнить свою місію на спортовій і національній ниві, гуртуючи в своїх рядах нашу молодь, яка покищо пропадає в чужих клюбах.

Е. Чучман.

Чорноморці — Сокіл IV

розіграють товариські мячеві змагання в середу дня 28. серпня в 5. год. попол. на площі Сокола Батька. Ціни вступу низькі.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, 27-го серпня, г. 7·30 веч. „Жидівка“, гостинний виступ І. Дигаса і Г. Пухальської.

Середа, 28-го серпня, г. 7·30 веч. „Ріголетто“, гостинний виступ А. Шасінської.

Четвер, 29-го серпня, г. 7·30 веч. „Кавалерія Рустікана“ і „Паяци“.

Кіна.

Аполльо: „Штанці“ з В. Красом.
Кольосей: „Їздець без голови“.
Лев: „Самсон і Даліля“.
Люна: „Панцирний деліжанс“, Том Мікс.
Марусенька: „Любовні авантюри“ Гаррі Лідтке.
Оаза: „Весела війна“ і „Моряки горою“.
Палас: „Потоптана честь“ і „Кікі“.
Пан: „Свята брехня“.
Пасаж: „Смертна їзда експресом“ і „Червоношкірий джентельмен“.
Фатаморгана: „Потоптаний квіт“.
Химера: „Пат і Паташон героями“.
Утіха: „Пат і Паташон, як пасажири на осліп.

Програма радіо.

Середа 28-го.

Варшава (1411,7). 16·30 Грамоф. (Чайковський). 18·30 Легка орхестра. 20·30 Солісти.

Познань (334,8). 20·30 Концерт військової орхестри. 23·00 Музика до танців.

Вильно (385) 21·30 „Гільтайська трійка“.

Гельсінгфорс (221,4) 20·01 Концерт.

Лайпціг (259) 22·30 Радіоорхестра.

Братислава (279) 16·00 Сольовий концерт.

Льондон (057,3) 19·45 Віольонч. квартет. 22·45 Музика до танців.

Штутгарт (360) 22·00 Мадярська націон. музика.

Франкфурт (390) 20·30 Стара музика.

Берн (403) 20·30 Смичковий концерт.

Берлін (418) 19·35 Концерт Бавмана.

Стокгольм (436) 19·00 Соната Сергепа.

Рим (441) 21·00 Концерт вокально-інструм.

Лангенберг (473) 21·30 Весела середа.

Прага (487) 19·05 Чеська фільгармонія.

Міляно (501) 17·00 Концерт. 20·30 Легка музика.

Відень (516,3). 20·30 Сольовий оперовий концерт.

Мюнхен (533) 20·00 „10 дівчат без мужчини“ оперетка.

Будапешт (550) 17·45 Циганська капеля.

Київ (800). 16·25 Концерт для дітей.

Москва (825). 15·30 Музика оперова. 19·00 Опера.

Ковно (1935) 21·05 Концерт.

Ленінград (1000) 19·00 Радіоконцерт.

Париж (1725). 16·45 і 21·35 Концерт.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів“ Галактіона Чіпки і Ле-ле. 115 27—?
Олесько, середа, 28.VIII.
Золочів, четвер, 29.VIII.

Наддніпрянський Хор Котка,
Косів, середа, 28.VIII.
Кути, четвер, 29.VIII.
Снятин, пятниця, 30.VIII.
Коломия, субота, 31.VIII. 228 10—?

Український Театр під дирекцією П. Карабіневича.

Підкамінь:
Вівторок, 27.VIII. „Пташник з Тиролю“.
Середа, 28.VIII. „Чесна Сузанна“.
Четвер, 29.VIII. „Барон Циганів“.

Почаїв:
Пятниця 30.VIII. „Чесна Сузанна“.
Субота, 31.VIII. „Осінні маневри“.
Неділя, 1.IX. „Пташник з Тиролю“.
Понеділок, 2.IX. „Барон Циганів“.

Театр виїздже в турне на Волинь, по закінченню котрого повертає на зимовий сезон до Тернополя. В поворотній дорозі завитає до Львова з кількома новими штуками. За останній час театр заангажував кілька поважних сил з театру Стадника і Української Кооперативи.

Вписи до 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львов (вул. Мохнацького ч. 12) вже розпочалися і відбуваються що-дня від 9—12 год. рано і від 3—6 год. пополудні в канцелярії школи. Там також приймається зголошення дітей до захоронки на Стрийському передмісті. — **Старшина Жіночого Кружка ім. Ганни Барвінок.** 343 2—3

Вписи до Музичного Інституту ім. М Лисенка, філія в Станиславові відбудуться в днях 2, 3 і 4 вересня по пол. в домівці при вул. Голуховського ч. 20 І. пов. Інститут має кляси: гри на фортепяні, скрипці, чельо, дутих інструментах, — співу і теоретичних предметів. Наука відбувається після плянів Львівського Інституту під проводом фахових і досвідних учителів. Діти держ. урядовців одержують зворот оплати і залізничі знижки. — **Дирекція.** 333 2-3

Фахові трилітні курси кравецтва та білизнярства веде жіноча промислова кооператива „Труд“ у Львові, Ринок ч. 39. Зголошення на І рік від 1-го вересня. Початок науки 15-го вересня. Вимагається від кандидаток покінчення 14 р. життя і 5-ої кл. народньої школи. — **Управа.** 334 2-3

Вписи на V. курс мужеських учительських семінарійних курсів „Рідної Школи“ у Львові відбуваються щоденно від дня 29. серпня ц. р. від год. 10—11 в канцелярії школи при вул. Театинській ч. 10. І. поверх. — **Головна Управа „Рідної Школи“.**

Доповнення. У виказі приватних гімназій і учительських семінарій „Рідної Школи“, які отримали право прилюдности на шкільний рік 1929/30, поміщеним цими днями в „Ділі“, поминено випадково гімназію „Р. Ш.“ в Рогатині й учительську семінарію в Коломиї. Оба ті заведення дістали право прилюдности на шк. р. 1929/30. 364 1—1

Вписи до Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові — дня 30, 31. серпня і 1, 2. вересня ц. р. від 3—6 год. по полудни. — Наука правильна дня 3. вересня ц. р. 361 1—3

Вписи і вступні іспити на курс І., ІІ., ІІІ. і IV. до учительської жіночої Семінарії С. С. Василіянок і VII-ми кл. шк. вселюдн. в Дрогобичі, відбудуться дня 2. і 3. вересня ц. р. При учительській Семінарії С. С. Василіянок — міститься дівочий інститут; зголошення приймається щоденно. — **М. Григорійчук,** управитель. 353 1—2

Вписи до Торговельної Школи Тов. „Просвіта“ у Львові, вул. Корнякта ч. 1. — приймаються в днях 3. і 4. вересня 1929 р. від 10—1 год. Наука в Школі починається дня 5. вересня о 8 і пів рано, на курсі абітурієнтів і кооперативному — 8. жовтня, 4. год. по пол. — **Управа.** 355 1—1

Д-р Л. Мишуга з Ню-Йорку — має лист в Адміністрації. 1—1

Вписи до всенародної дівочої 7-клясової школи ім. Бориса Грінченка відбуваються щоденно від 29. серпня до 2. вересня між 10. і 12. год. в шк. домівці при пл. св. Юра ч. 5. — **Управа.** 360 1—2

Вписи до фахово-доповняючої дівочої школи відбуваються щоденно від 29. серпня до 2. вересня між 10. і 12. год. в шк. домівці при пл. св. Юра ч. 5. — **Управа.** 360 б. 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВИНАЙМУ покій без харчу для двох студенток. Ванькова Гавзнера 11. 341 3—3

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услівя. 190 24—?

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШШПРУНГА, вул. Личаківська ч. 34. Вписи на: 1) однорічний, торговельний курс для молодіжи, 2) піврічний торговельний курс для дорослих, 3) курси стенографії, 4) курси писання на машинах — відбуваються щодня від 9—12-тої і від 3—6-тої. — Початок науки 2.9 п. р. 350 2—5

АДВОКАТ д-р Селезінка в Радехові шукає конціпієнта від вересня. 347 2—2

НА СТАНЦІЮ прийму учеників. — Кордасевичева, вул. Чарнецького ч. 26. І. пов. 345 2—2

ДЛЯ ТОВАРИСТВА 6-ти літної дівчинки — пошукую няні з шиттям; мова німецька побажана, але не домагана. — Зголошення Д-р Філяс, вул. Театинська ч. 3, між 2—4. 352 1—1

У КОГО з Українців є до винайменя кімната з окремим входом, зволить ласкаво зголосити в Маслосоюзі, Ринок ч. 10. 359 1—1

СТАНЦІЯ для інтелігентної панночки, або малого ученика. — Інформації при касі книгарні ім. Шевченка, Ринок, ч. 10. 358 1—1

ЛІСОВИЙ ІНЖИНІР, на державній службі, в корінній Польщі (IX. степень), одружиться з українкою до літ 32, з чорними очима, гарною і посажною. — Поважні зголошення з фотографією до Адміністрації „Діла“ під: Лісовик. 362 1—2

ПОШУКУЮ інтелігентної, лагідної, здорової учительки для 8-літнього хлопчика, котра занялабся також зарядом домашнього хозяйства. Вимагається знання німецької або французької мови і початків гри на фортепяні. Літні ферії в горах. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла“ для „адвоката“. 356 1—3

ПРИЙМУ панночки на станцію. — Львів, вул. св. Зофії ч. 20. І. пов. на право. 365 1—3

ОЖЕНИТЬСЯ АДВОКАТ літ 39, пристійний, з панною або бездітною вдовою, до літ 35, симпатичною і лагідної вдачі. Світлина пожадана. Поручення можливі. — Зголошення під „Дискреція запевнена“ до Адміністрації „Діла“. 366 1—1

ПРИЙМУ на станцію панночки — вул. Кентшинського ч. 58/Л. (продовження Шептицьких). Р. Левицька, вдова по священику. Хата і харч здорові. Станція знана в дирекції семінарії С.С. Василіянок і в державній (о. Дзеровича). 258 3—3

КОНЦ. НАУЧНІ КУРСИ „ОСВІТА“ ЛЬВІВ, вул. МІЛКОВСЬКОГО ч. 11. Приймає вписи на однорічне згглядно 2-річне підготовлення до гімназійної і семінарійної матури — як також до іспиту з 6 і 4 гімназійних кляс. Рефлектується на кандидатів тільки з відповідним підготовленням в науці. — Кількість місць обмежена. — Наука відбувається в гімназійнім будинку. Зголошення від год. 10—1 і від 5—6. — Проспекти даром. На відповідь значок. 236 4—?

ФУТРА оказійно продає і приймає до продажі: **„Універзум“**, Львів, Пасаж Міколяша. 311 5—15

СОНЯЩНИЙ, фронтовий покій з цілим удержанням для 3 студентів або студенток — винайму. Відомість: вул. Кохановського ч. 73. І. пов. двері ч. 8. 329 3—3

ПРИЙМУ на станцію учеників. Добірний харч, родительська опіка, гімназія близько. Вул. св. Тереси 2 б. ІІ. поверх. Рудницький. 367 1—2

МЕШКАННЯ для панночок близько гімназії С. С. Василіянок і шкіл „Рідної Школи“. Хата гарна, опіка, добрий харч — Відомість Адміністрація „Діла“ 348 2—2

НА СТАНЦІЮ прийму ученика з нижчих кляс, близько головної гімназії. — Кордасевич, вул. Мурарська ч. 48. І. п. 345 б. 2—2

РЕАЛЬНІСТЬ муровану криту бляхою, біля півтора морга саду. Будинки господарські. Вільна. Околиця Личаківського парку. Ціна 3.500 долярів. Оказія для емеритів. Продасть Центральна Агенція, Коперника 14. 342 [illegible]

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 191 [illegible]

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 195 б 9—10

Дентист **Олександер Бібрінг**
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Сапіжинська, ч. 10. II. пов.

Пльомбує і виймає зуби без болю. Виконує корони і литі містки після найновіших системів та кавчукові щоки з кавчуковим, або золотим піднебінням — зуби на штифтах не до відрізнення від природних. Праці довершує з чистого 22-каратного золота під гарантією.

Повірені роботи виконує старанно. Пацієнтів з провінції полагоджує як найскорше. 331 [illegible]

Дешево виправи студентські:
КОВДРИ від . . . . зол. 25—
КОЦИ від . . . . зол. 12—
МАТЕРАЦИ, подушки, сінники ліжка складані.
Дивани, фіранки, простирала і пошевки — поручає знаний магазин постелі
В. ІЖИЦЬКОГО
Львів, Коперника 3. Тел. 6·00
245 9—[illegible]

Наукове Заведення З. Ольшевського. Львів, Куркова 38. тел. 31—14 приймає від 26/8 в год. від 9—12 і 16—18 з виїмком неділі

ВПИСИ

на шкільний рік 1929/30

до 1-річної школи купецького підготовлення, на 2-літні торговельно-господарські курси, на річні і 5 місячні торговельні курси, на курс стенографії та писання на машинах.

В школі зворот чесного за діти урядників і державних службовників.

Для бідних — підручники з шкільної бібліотеки. 330 [illegible]

Небувала новина!
Старі плюшеві плащі стануть новими, якщо віддасте їх до
почорнення та толочення на них футряних десенів —
в одинокій фірмі в краю:
М. Волянська
Львів, вул. Собіського, ч. 12.
Телеф. 17—04.
332 [illegible]

ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО
СПІЛКА З ОБМ. ПОР. В КОСОВІ
Одинока фірма в краю, що виробляє **стилеві килими на оригінальних гуцульських орнаментах** наших славних артистів з краєвої і фабричної вовни. — **Доставляє** рівнож на догідних услівях: **портієри, капи на ліжка, ліжники,** артистичні гуцульські деревляні вироби.
273 3—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.